

JULIA BURGERS-DROST

Rozen
staan
in volle
bloei

Alle bloemen bloeien | deel 1

Julia Burgers-Drost

*Rozen staan
in volle bloei*

Alle bloemen bloeien – trilogie deel 1

Uitgeverij Zomer & Keuning

Het grind knarst onder de voeten van de kleine stoet mensen die zich zwigend naar de wachtende zwarte auto's achter de nog dorre beukenhaag begeeft.

De onpersoonlijke chauffeurs staan als robotten klaar om de passagiers eventueel behulpzaam te zijn bij het instappen.

En over dat alles heen de eerste echte lentezonneshijn.

Vogels zijn bezig met de voorbereidingen voor de bouw van hun nestjes. Tussen de bruine beukenblaadjes is het een geritsel van jewelste.

De struiken hebben hun eerste groene blaadjes. En op sommige graven van het kleine dorpskerkhof bloeien de tulpen en narcissen uitbundig.

Nog even, dan heeft het groepje mensen de auto's bereikt.

Sabine loopt met gebogen hoofd, als wil ze op die manier zo weinig mogelijk van de omgeving in zich opnemen. Haar schouders houdt ze krampachtig opgetrokken.

Voor haar stapt de vertrouwde figuur van de dominee. Als een vader is hij voor haar geweest. Voor haar, maar ook voor Bert.

Bert, die nu thuisgehaald is door zijn hemelse Vader. En haar, Sabine, achterliet, stikvol vragen.

De dominee blijft staan en Sabine voelt zijn hand op haar donkere mantelmouw.

'Ik wilde nog even met je mee, of heb je liever dat ik een andere keer kom?'

Hulpeloos kijkt ze hem aan.

'Het is beter dat ze de rest van de dag bij mij doorbrengt. Ik zorg wel voor haar, dominee!'

Sabines buurvrouw, die ze in de wandeling tante Marrie noemt, haakt haar magere arm door die van Sabine.

Na de begrafenis zijn de genodigden nog kort samen geweest in de aula, en tante Marrie heeft gemerkt dat Sabine aan het eind van haar krachten was.

De dominee knikt hen warm toe. Hij drukt nog even Sabines hand en ze is blij dat hij zijn afscheid niet vergezeld laat gaan van formele zinnen.

Sabine schuift in de auto, naast Berts broer en diens vrouw. Nog even, dan is de kwelling voorbij! houdt Sabine zichzelf voor. Ze staart naar haar in zwarte handschoenen gestoken vingers, die haar handtas stijf omknellen. Wat vreemd, het is dezelfde tas die ze mee naar de kerk neemt, of naar de stad, en die op de toonbank staat als ze er haar portemonnee uithaalt. En het zijn haar handen die zo nerveus friemelen. Handen die breien en haken, afwassen en strelen. Handen, die nu nooit meer teder over Berts haar kunnen strijken.

Net als Sabine denkt: O God, ik kan niet meer, help me nu! stopt geruisloos de auto. Er zijn handen die haar naar buiten helpen, en dan weet ze niets meer.

Opeens is daar de stem van tante Marrie, die haar huisgenoot en neef commandeert: 'Zet maar thee, Geert-Willem. En zorg jij ook even voor Sabines familie!'

Langzaam wijkt de zalige duisternis die voor enkele minuten een veilige vluchtplaats scheen te zijn.

Sabine richt zich op. Ze zit op de divan in de salon van haar buurvrouw en ze ziet nog net de rug van haar schoonzus door de kamerdeur verdwijnen.

Tante Marrie verschikt wat aan haar wit-grijze permanent. Ze lacht warm naar Sabine, die verdwaasd om zich heen kijkt.

Er is iets weg uit haar herinnering zo schijnt het haar toe.

Marrie gaat dicht naast haar zitten en bet haar polsen met eau de cologne.

Met haar ietwat geaffecteerde stem zegt ze: 'Zo. Nu gaat het weer, lieverd. Ik dacht even...'

Ze schijnt het niet nodig te vinden uit te spreken wat er in haar hoofd omgaat. Zorgvuldig stopt ze met haar benige handen de plaid wat dichter om het huiverende lichaam van Sabine heen. Haar ogen, die omlijst zijn door een krans van rimpels, staan bezorgd.

'Ik zal eens kijken of Geert-Willem de thee klaar heeft. Kun je het hebben als die jongelui hier hun thee drinken? Ze willen snel terug naar huis, Alkmaar niet? Het schijnt dat hun twee kindertjes nogal ziek zijn. Maar jij blijft liggen! Hup, je schoenen ook maar uit!'

Sabine laat met zich sollen als was ze een ziek kind en geen vrouw van bijna dertig jaar. Sinds enkele dagen... weduwe.

'Ach Sabine!'

Het witte gezichtje van Ineke Mertens gluurt om de hoek van de deur. Haar man, de broer van de overleden Bert, duwt haar zachtjes naar binnen.

'Voor jou is het 't ergst, Sabine. Want wij gaan weer naar onze eigen bedoening, naar onze kinderen. En al is het besef dat Bert... dat Bert er niet meer is, haast onaanvaardbaar, toch verandert er in ons dagelijks leven niets door. Maar jij, Sabine, jij bent nu zo alleen!'

Sabine richt zich op en leunt op één elleboog. Wat lijkt haar zwager op Bert. Datzelfde trekje om de mond, de lichte ogen. En beiden zijn behept met de eigenschap 't de medemens zo veel mogelijk naar de zin te maken.

Er krampt wat in Sabines borst. Ze zal eraan moeten wennen om, als ze aan Bert denkt dit in de verleden tijd te doen.

Met moeite beheerst ze zich en ze pakt de gloeiende thee aan.

Alleen... Maar dat is het niet wat zo schrijnt. Het is de vraag: waarom toch dit alles juist Bert moest overkomen. En heeft zij wel genoeg geduld gehad? Heeft ze niet gefaald?

Ineke praat verder. Verontschuldigend komt ze: 'We moeten nu gaan, Sabine. De kinderen zijn onder de hoede van mijn moeder en die is de jongste ook niet meer. Maar we komen gauw bij je en als je behoefte hebt om er eens uit te gaan, je weet de weg naar Alkmaar. Zeg, ik bel je van de week nog een keer. Goed?'

Ze staan op een rijtje naast elkaar voor de divan. Tante Marrie leunt licht tegen de grofgebouwde Geert-Willem aan, Ineke klemt haar hand om die van Wil, haar man. Alle vier hebben ze hun blik op Sabine gericht.

'Ja, ja, Ineke, ga maar gauw naar je kindertjes. Ik heb niemand nodig.' En ik wilde dat jullie me maar alleen lieten. Alleen wil ik zijn om te kunnen denken!

Sabine vraagt zich af hoe het kleine gezelschap zou reageren als ze deze gedachten hardop uitsprak.

Met uiterste krachtsinspanning beheerst ze zich en gooit de plaid van zich af.

Marrie wil haar terugduwen, maar Geert-Willem zegt op kalme toon: 'Laat Sabine nu, tante Marrie. Je ziet dat ze weer in staat is om op te staan. Kom, buurvrouwtje, dan gaan we Ineke en Wil naar de auto brengen!'

Sabine is dankbaar voor de nuchtere benadering van de situatie. Al weet ze dat Geert-Willem gespeeld kalm is.

Met trage bewegingen trekt ze het jasje van haar mantelpakje weer aan.

Ineke kust haar schoonzus, fluistert haar nog in het oor:

'Ik voel me zo schuldig dat we je alleen laten... maar we bellen gauw, hoor. Gelukkig dat je zulke aardige burens hebt. Dag Sabine.'

Wil neemt zwijgend afscheid, maar zijn handdruk vertelt wat zijn gedachten zijn.

Sabine wuift, opgelucht is ze. Dadelijk kan ze zich in haar eigen huis laten gaan.

Maar dat betekent wel dat ze consequent alle aanbiedingen van buurvrouw Marrie en haar neef moet afweren.

'Heus tante Marrie, ik ga nu naar ons – mijn eigen huis. Je moet je niet zo bezorgd maken! Ik kom heus wel als ik je nodig heb. Maar ik ben zo moe.'

Sabine staart naar de uitbundig bloeiende krokussen die in grote hoeveelheden in het gemeenschappelijke voortuintje staan.

Dikke hommels werken zich diep in de bloemen en brutale mussen pikken begerig van de gele kroonblaadjes.

'Je krijgt bezoek,' merkt Geert-Willem op.

Er stopt een wagen langs de stoeprand en Sabine herkent hem als die van de huisarts.

'Goed zo!' zegt tante Marrie tevreden. Ze doet een paar stappen in de richting van de man die inmiddels is uitgestapt.

'Goed zo, Joachim. Ontferm jij je maar een tijdje over deze dame. Druk haar op het hart dat ze te allen tijde bij ons terecht kan!'

Dokter Kooistra glimlacht breed en zegt plagend: 'Ik denk dat Sabine blij is van jou verlost te zijn. Zo'n bemoeial kan ze missen als kiespijn!'

Geert-Willem mompelt wat over zijn auto, waar wat aan gesleu-

teld moet worden, en met een paar passen is hij achter het huis verdwenen.

Joachim Kooistra en tante Marrie schertsen nog wat met elkaar, maar de inhoud van hun woorden ontgaat Sabine.

Langzaam loopt ze het paadje naar haar eigen voordeur op. Uit haar tas vist ze de sleutels.

Marries vermaning vanavond vooral te komen, beantwoordt ze met een lauw knikje.

Dan is dokter Kooistra achter haar. Als hij tegenover Sabine in de kleine hal staat, is zijn gezicht ernstig. De oude ogen kijken de jonge vrouw vorsend aan.

‘Wat aardig dat u toch nog even langskomt,’ mompelt Sabine.

Dokter Kooistra legt zijn handen op haar schouders. Hij heeft de vrouw van Bert Mertens het afgelopen jaar goed leren kennen. Hoe kan het ook anders, als je samen door de diepten van het leven gaat, valt alle franje weg. Hij heeft haar wanhoop gezien, maar ook haar moed. En haar geloof.

‘Kind, het speet me dat ik niet bij de begrafenis aanwezig kon zijn. Maar de oude De Laat is aan een hartaanval overleden. En zijn vrouw was er ook slecht aan toe, zoals je begrijpen zult. Ach, ik moet zeggen dat de laatste week dat ik mijn beroep uitoefen een treurige is!’

Opa De Laat, misschien trek je wel op met mijn Bert! schiet het door Sabine heen. En ze neemt zich voor de oude vrouw die nu net als zij weduwe is, gauw te gaan bezoeken. Ze gaat dokter Kooistra voor naar de huiskamer en wijst naar de zithoek.

Als ze tegenover hem heeft plaatsgenomen, neemt ze meteen het woord. Het is beter zelf te spreken dan naar de adviezen te moeten luisteren, vindt ze. Ach, iedereen bedoelt het goed. Maar ze moet alleen door het diepe dal van aanvaarding.

‘Ik wil u uit de grond van mijn hart bedanken, dokter Kooistra. Want wat u voor Bert en mij gedaan hebt, wat u voor ons geweest bent... ik kom woorden tekort, en dat moet u mij maar niet kwalijk nemen!’

Kooistra plukt de bril van zijn neus, blaast er eens op en poetst hem schoon met een hagelwitte zakdoek.

Dit zijn zulke zware ogenblikken voor hem. Hij is nu eenmaal

veel te veel persoonlijk betrokken bij het wel en wee van zijn patiënten. Hij is een van hen. In de loop der jaren is hij een echte dorpeling geworden. Zijn patiënten kwamen zodoende niet uitsluitend bij hem met medische problemen. Ja, hij zal zijn werk missen. Het dorp en de mensen. Maar er is een tijd van komen en één van gaan.

Zijn ogen achter de dikke glazen glinsteren, ziet Sabine. En ze vraagt zich af of het een speling van het licht is of dat er een traan van ontroering zich een weg zoekt.

Kooistra schraapt zijn keel. Schudt zijn hoofd en de grijze haren wapperen als leeuwenmanen.

Hij observeert Sabine scherp zoals ze daar tegenover hem zit. Een vrouw van bijna dertig. Van het soort dat de wereld een onopvallend type zou noemen. Het kortgeknipte, ietwat krullerige haar is niet bruin en niet blond. Net zoals haar ogen geen bestemde kleur hebben. De ene keer lijken ze blauw-grijs. Maar nu ze zo somber kijkt, ligt er een bruine gloed in. Haar huid is te bleek, maar naar de oorzaak daarvan hoeft je niet te zoeken. O ja, hij kent haar ook anders.

Toen hij kennis met haar maakte, kort na haar huwelijk met Bert Mertens, was ze een vrolijke meid, begin twintig. Stralende ogen, altijd een zachte glimlach om de mond. Alsof ze vol zat met binnenpretjes. Ha, hij heeft Mertens herhaaldelijk een bofkont genoemd, toen.

Na twee jaar huwelijk kwamen ze samen op zijn spreekuur. Nog hoort hij de ongeruste stem van Bert. 'Dokter, we zijn op de kop af twee jaar samen, Sabine en ik. En nog steeds heeft zich niet wat kleins aangediend. We dachten zo: het wordt tijd om ons zekerheid te verschaffen. Elke maand de spanning. Begrijpt u. En alsjeblieft geen verhalen dat we te ongeduldig zijn! Misschien is het maar een kleinigheid, dokter!'

Het bleek al gauw dat Sabine kerngezond was. Wat haar betreft was er geen enkele belemmering om zwanger te kunnen worden.

Maar bij Bert was een en ander niet zoals het behoorde te zijn. En nog erger. 'Het is nog maar in een beginstadium! Je bent er, dankzij de onderzoekingen naar eventuele onvruchtbaarheid,

snel bij. De medische wetenschap is vergeleken bij enkele jaren terug een stuk gevorderd. Met medicijnen en bestraling kunnen we het waarschijnlijk wel redden!’

Ja, dat dacht hij toen. En het ging ook een paar jaar goed. Hij heeft met dit echtpaar erg meegeleefd, meer dan met welke andere familie ook.

Hij adviseerde hun een aanvraag in te dienen voor adoptie van een buitenlands kindje. Maar het was Bert die dat weigerde. Bedachtzaam zei hij eens tegen de arts: ‘Als er wat met mij mocht gebeuren, dokter, dan zit Sabien met de problemen alleen!’ Problemen... hij vraagt zich af wat ze nu met haar leven zal gaan doen.

In het dorp wordt verteld dat Bert Mertens er warmpjes bijzat. Dus zijn weduwe hoeft zich nergens bezorgd om te maken. Hij hoopt van harte dat de roddelaars hierin gelijk hebben.

‘Weet je, Sabine, ’t is wel aardig om te weten. Bert was de eerste baby die ik in dit dorp ter wereld heb mogen helpen. En hij is een van laatsten die ik tot zijn sterfdag heb begeleid!’

Nu schieten Sabine toch de tranen in de ogen en Kooistra laat haar rustig uithuilen. Hij haalt water voor haar, geeft haar zijn zakdoek en gaat dan, met zijn rug naar haar toe, voor het raam staan. Door de gesloten vitrage tuurt hij naar het weinige verkeer dat op straat te zien is. Een paar nieuwsgierige buurtbewoners vertragen hun pas in het voorbijgaan.

Sabine snuift nog wat, weet zich echter snel te beheersen.

‘Denk erom, meisje, je kunt je ook te goed houden!’ waarschuwt Kooistra vaderlijk.

Dan praat hij quasi ontspannen over kleine gebeurtenissen. Over zijn vrouw, die van de op handen zijnde verhuizing een drama maakt.

Over de afscheidsreceptie waartegen hij als een berg opziet.

‘En ik ben op stap geweest met mijn opvolger. Wat jonger dan ik, maar wel een huisarts in hart en nieren!’

Sabine luistert maar half. Ja, ja, van Marrie hoorde ze van de week al dat Kooistra met een andere dokter de ronde in het dorp had gedaan. Maar echt belangstelling kan ze daarvoor nu onmogelijk opbrengen.

Dan is ze er opeens weer bij, want Kooistra zegt: 'Als ik jou was, Sabine, zou ik die plannen toch maar wel laten doorgaan. Ik doel op de aankoop van een winkelpand in de te bouwen galerij. Ik weet zeker dat Bert dat graag zou zien. Als hij was blijven leven zou je die stap ook genomen hebben, nietwaar. Ik hoor hem nog zeggen: "Ik kan Sabine geen kindje schenken, maar wel een boetiekje. Binnenkort loopt het halve dorp in door haar gebreide wollen vesten!"'

Sabine glimlacht mat en veegt met de tot een prop geworden zakdoek langs haar ogen.

'Ik weet niet... eerst maar eens de balans opmaken. Het heeft de tijd nog. Op het ogenblik kan het me allemaal niet veel schelen. Toen Bert zijn werk nog kon doen, twee jaar terug, leek het me een leuke bezigheid. Hij was veel weg en ik begon me te vervelen. Maar nu, ach het lijkt me allemaal zo zinloos, dokter!'

Kooistra knikt, kijkt onmerkbaar op zijn horloge.

Ja, ja, hij begrijpt het wel. Het heeft ook geen zin haar te vertellen dat dit een reactie is die bij deze periode hoort. Jammer dat hij uit het dorp vertrekt.

Maar voor zijn opvolger kan hij bij de aantekeningen voor speciale gevallen een en ander over Sabine schrijven.

Joachim Kooistra schraapt zijn keel nog eens. Tovert dan een doosje tevoorschijn dat hij Sabine in de schoot gooit. 'Je wilde per se geen medicijnen, kind. Maar ik dacht dat een nacht goed slapen een prima middel voor je zou wezen!'

Sabine knikt gehoorzaam als een kind.

Ze staan gelijk op. Joachim schudt zijn hoofd, alsof is er iets dat hij niet begrijpen kan. Het leven zit zo vol raadsels. En ook hij kan geen antwoord op de vele waaroms geven, waar Sabine als kersverse weduwe mee tobt.

Jammer dat het vrouwtje zelf geen familie heeft. Die zwager en schoonzus wonen te ver uit de buurt om geregeld langs te wippen.

'Sabine? Beloof me dat je niet aarzelt mijn opvolger een bezoek te brengen als er iets aan je lichaam gaat haperen. Ik kan je niet dwingen, maar je moet goed op jezelf passen! We hebben het gekregen om te verzorgen, dat ben je verplicht aan de Schepper.

Nu, mijn kind, ik ben genoodzaakt te vertrekken. Eh... ik kom je nog een afscheidsbezoekje brengen. Want je zult wel niet veel zin hebben om op onze afscheidsreceptie te verschijnen!’

Zijn warme hand houdt de koude vingers van Sabine lang vast, alsof hij zijn eigen lichaamskracht wil laten doorstromen.

Wanneer de arts vertrokken is, valt een beklemmende stilte als een dikke deken over Sabine heen.

Ze luistert naar de vrolijke klokslagen, het gejoel van kinderen op straat en naar het optrekken van een auto.

Dan klepperen de houten sandalen van de altijd haastige buurvrouw op het paadje.

Als de bel tweemaal overgaat weet Sabine zeker dat Marrie op de stoep staat. Ze recht haar rug en knijpt een paar maal in haar witte wangen. Gemaakt kalm zegt ze zodra Marrie binnen is: ‘Je komt zeker vragen of ik bij je wil eten. Oké tante Marde. Maar ik ga vroeg naar huis. Kooistra heeft me een slaapmiddel gegeven. Ik ben ook erg moe, heel diep vanbinnen. Maar ik trek even wat anders aan.’

Ze wipt naar boven en rukt haar klerenkast open. Het eerste wat ze ziet is een das van Bert die van een rekje glijdt.

Sabine propt haar hand half voor haar mond. Gillen, dat zou ze het liefst doen. Maar dan komt ze de eerste dagen niet van tante Marrie af.

Ze gooit haar mantelpak over een stoel en grist de eerste de beste jurk waarop haar oog valt van een hanger.

Goedkeurend knikt tante Marrie haar toe. Ze haalt haar arm door die van Sabine.

‘Kom mee, meisje. Mijn neef heeft voor ons een rijsttafel klaargemaakt. Hij dacht zo dat jij daarvan wel wat naar binnen zou kunnen krijgen!’

Zowel tante Marrie als Geert-Willem doen hun best Sabine zo veel mogelijk afleiding te bezorgen.

‘Je moet je uiten, Sabine, praat maar zoveel je wilt!’ zegt tante Marrie. Over haar hoofd heen ontmoeten Sabines ogen die van Geert-Willem, waarin kleine pretlichtjes glinsteren. Over en weer is er een begrijpen: Sabine moet zich uiten, maar dan zal toch eerst tante Marrie even moeten zwijgen.

Het is tegen elven als Sabine naar haar eigen huis gaat. Dat ze alleen is, ervaart ze niet als iets nieuws. Bert heeft de laatste maanden van zijn ziekte niet thuis doorgebracht.

Maar toch...

Alsof de toekomst zonder enig doel is geworden.

Ze haast zich met haar toilet voor de nacht en de slaappil slikt ze met een grote slok water in. Even is daar een dankbare gedachte aan dokter Kooistra.

Sabine kruipt diep weg onder haar dekens. 'Vergeef me Heer, ik kan vanavond niet bidden. En misschien morgen ook nog wel niet...'

De medicijnen doen gehoorzaam hun plicht en korte tijd later valt Sabine, voor het eerst in weken, in een diepe, droomloze slaap. Een slaap waar je naderhand spijt van hebt, omdat het maar zo kort mocht duren.

HOOFDSTUK 2

De volgende ochtend wordt Sabine wakker van de wekker, die ze op halfelf had gezet.

Ze veert overeind, automatisch is ze terug in het ritme dat enkele dagen terug nog een deel van haar zelf was.

Langzaam dringt de realiteit tot haar door.

Het bed naast haar is onbeslapen, maar daaraan was ze al gewend geraakt.

Maar nu hoeft ze zich niet meer te haasten. Geen schone kleren uit de kast halen voor Bert. Geen was voor hem doen. Het maakt niet uit hoe laat ze eet.

Dan dringen de herinneringen aan de gebeurtenissen van de afgelopen dagen zich aan haar langzaam helder wordende brein op.

Goeie Bert, die tijdens een zomervakantie verliefd op haar werd. Ze waren de enigen die zonder partner een reis hadden geboekt. Meteen klikte het tussen hen. Sabine had kort tevoren haar beide ouders verloren. Ze had zichzelf gedwongen op vakantie te gaan.

Maar zodra ze de uitgelaten groep jongeren zag, was de moed haar in de schoenen gezonken. Ze voorzag dat ze weinig genoegen zou beleven. Want wie zou zich aangetrokken voelen tot dat stille, nog rouwende meisje?

Als laatste reisgenoot kwam Bert Mertens het perron opgesneld, net voor de trein zou vertrekken. De reisleider beweerde er een hartkwaal aan over te zullen houden.

Automatisch werd de laatkomer in de richting van de andere eenling geloodst. Meteen was het: Bert en Sabine.

Na drie dagen scheen niemand meer te weten dat de twee elkaar nog maar zo kort kenden.

Bert stak zijn verliefdheid niet onder stoelen of banken.

Maar Sabine was wat meer terughoudend. Wel voelde ze zich gevleid door de manlijke belangstelling. Ze kon fijn met de vriendelijke jongeman praten. Hij wist haar op zijn eigen speciale manier te troosten.

Na de vakantie bleef hij haar trouw bezoeken, ook al woonden ze minstens zeventig kilometer van elkaar verwijderd.

Bert droomde vaak weg naar een zonnige toekomst. Soms wist hij Sabine mee te slepen. Hij was vertegenwoordiger voor een houtzagerij, maar hij droomde ervan eens een eigen zaak te bezitten.

'We moeten nog even geduld hebben, schat!' kon hij vaak opgewekt zeggen.

'Je weet dat ik over niet al te lange tijd een erfenisje zal krijgen. Mijn oudtante is dement, de stakker. Maar het staat vast dat mijn broer Wil en ik na haar overlijden van haar zullen erven. En dan, dan zal ik een huis voor je bouwen, Sabine, waarop iedereen zijn ogen uit zal kijken. Je zult de gelukkigste vrouw uit ons dorp zijn!'

Dan sprak hij vol vuur over hun huwelijk, hun leven samen. Dan kneep de angst Sabine de keel dicht. Trouwen. Voorgoed samen zijn. Tot de dood je zou scheiden.

Wat was ze bang voor dat definitieve van de verbintenis.

En maar al te graag ging ze in op alle onderwerpen die afleidden van het begrip huwelijk. Onverwacht overleed de vader van Bert – kort daarna stapte Wil met Ineke in de huwelijksboot.

Berts moeder overleefde haar man niet lang. Na een kortstondig ziekbed stierf ze rustig. Maar Bert was allesbehalve kalm. Zijn hele vastigheid was gevelde als een boom door een rukwind. Paniek maakte zich van hem meester. Alleen Sabine kon hem tot rede brengen.

Ze logeerde bij de bureu, met tante Marrie kon ze het meteen goed vinden. En ook de neef, die toen nog niet bij haar inwoonde, liet duidelijk merken dat hij haar sympathiek vond.

Tante Marrie gaf haar de raad: 'Kind, als jullie toch trouwplannen hebben, zou ik een en ander maar verhaasten. Die arme Bert kan zich niet alleen redden. Als hij hulp moet nemen, kost hem dat handen vol geld!'

Sabine voelde zich voor het blok gezet. Trouwen! Niet volgend jaar of op een andere datum in een vaag verschiet, maar spoedig. Bert had nog meer zorgen. Hij wilde per se zijn ouderlijk huis kopen. Maar één kindsdeel was voor zijn broer.

Contanten om Wil uit te kopen had hij niet. Maar een regeling was wel te treffen.

Door de familie werd aangenomen dat ook Sabine dolgraag de huwelijksdatum wilde vervroegen. Liefde, had ze Bert werkelijk lief? Wat was liefde voor geheimzinnige emotie? Wie kon haar daar een definitie van geven?

De ene mens uit zich nu eenmaal anders dan de andere.

Bert toonde openlijk zijn verlangen naar haar. Maar bij haar riep dat geen reactie op. Wel had ze innig medelijden met hem. Hij kon niet zonder een metgezel, gaf de organisatie in huis graag over aan een ander. 'Jij bent mijn stuwkracht, Sabine,' zei hij vaak. 'Zonder jou op de achtergrond van mijn bestaan presteer ik niets. Maar eens zal ik je belonen, dan krijg je alles wat je hartje begeert!'

Ze trouwden in stilte. Wil en tante Marrie waren getuigen. Het huis werd ingericht met spullen uit hun beider ouderlijk huis. Bert wilde zich inkopen in een zaak van een vriend van hem. Maar het wachten op de erfenis duurde hem te lang. Daarom werd er op het huis een hypotheek genomen. 'Als we tijd van leven hebben, Sabine, komt alles prima voor elkaar!'

Nee, niemand kon zeggen dat Bert Mertens een pessimist was.

Sabine wende snel in het vriendelijke dorp. Maar dat ze weinig om handen had, was een dagelijks terugkerende kwelling.

Tante Marrie trachtte haar jonge buurvrouw warm te laten lopen voor de dorpsraad. Maar Sabine beweerde dat ze voor zoiets beslist niet geschikt was. Ze kon best overweg met Marrie. Maar hun gedachten gingen wel heel verschillende kanten op. Ze amuseerde zich dikwijls kostelijk als Marrie verslag deed van de vergaderingen die ze als wethoudster meemaakte. Zo kreeg je nog eens een andere kijk op de zorgen en plannen van burgemeester en wethouders.

Marrie was er natuurlijk al in een vroeg stadium van op de hoogte als er gebouwd werd of afgebroken. Zij was het dan ook die met het idee van een wolwinkel voor Sabine op de proppen kwam.

‘Je moet zien dat jullie een pandje te pakken krijgen in de nieuwe winkelwijk. De gemeente wil de winkels in de bebouwde kom hebben. Enkele zakenmensen hebben al een aanvraag ingediend en staan op de nominatie voor een pand. Je weet wel, hier vlak achter, dicht bij de nieuwe school, daar breken ze oude troep af. Het is een schitterende winkelgalerij die daar gepland is, meid. Wees slim en ga erop af. Zorg dat je de papieren bemachtigt en je bent boven Jan! Onafhankelijk ook. Het is toch niets voor jou om thuis te blijven zitten wachten of de ooievaar misschien eens langs wil komen?’

Voor tante Marrie kon je niets geheim houden. Ze leefde vanaf het begin intens met het jonge stel mee.

Sabine voelde wel voor het plan. Maar dan zou er eerst geïnvesteerd moeten worden! Voor Bert geen probleem. Als de erfenis er eenmaal was...

Ze ging op het gemeentehuis praten en verschaftte zich de nodige inlichtingen. Voor haar trouwen had ze al jaren lang in een handwerkzaak gewerkt. Maar een eigen zaak runnen trok haar met de dag meer aan.

Ondertussen wisten ze dat er bij hen nooit een kindje zou komen. Tot haar eigen verbazing was Sabine er gauw overheen, eerder dan Bert. De zorg om de gezondheid van haar man won het van de teleurstelling nooit moeder te zullen mogen worden.

Door overheidstekorten werden de bouwplannen voor de winkelgalerij op de lange baan geschoven. Dat was een teleurstelling voor haar. Langzamerhand was ze vertrouwd geraakt met het idee een eigen handwerkzaak te zullen bezitten.

Maar onverwacht gaf de gemeente toch, na jaren, de bouwvergunningen af. Sabine kreeg het bericht bijna gelijk met de mededeling van de specialist dat Bert ongeneeslijk ziek was. Ze moesten zich voorbereiden op het allerergste.

Tante Marrie zorgde er in stilte voor dat ze uitstel kregen van de beslissing tot aankoop. Sabine had toen wel wat anders aan haar hoofd.

‘Ach Bert...’ zucht Sabine.

Wat was er weinig terechtgekomen van zijn gefantaseer.

Ja, ze mist hem. De vrolijke jongen. Maar het best herinnert ze zich de zieke man die ondanks het eigen leed tobde over zijn vrouw.

Toen hij nog volledig bij kennis was, drong hij er bijna dagelijks bij haar op aan: ‘Zet je winkeltje door, Sabine. Doe het voor mij. Ik zal zo rustig kunnen heengaan als ik weet dat het voor elkaar is.’

Waarom werd ze toch altijd gedwongen andermans beslissingen te respecteren? Ze wilde hoe dan ook haar zieke man geruststellen. Haar dromer, haar fantast. Een man, die in zijn hart een jongen was gebleven.

Sabine dwingt zichzelf op te staan. Het weer is omgeslagen, ziet ze al bij de eerste blik naar buiten.

Er is veel te doen. Veel te regelen.

Geert-Willem heeft aangeboden met de papierwinkel te helpen. Er moeten heel wat rekeningen betaald worden. Want ze heeft wel ontdekt dat Bert heeft bezuinigd op de verzekeringen. Wie kon ook vermoeden dat ze op deze manier aanspraak zouden moeten maken op de fondsen. Wel een hard gelag toen bleek dat ze zelf voor een groot gedeelte moest opdraaien voor de verpleegkosten, de doktershulp.

Maar van al die problemen heeft Bert niets meer geweten. Dat geeft haar enige voldoening.

Sabine zoekt tussen haar kleding naar een warme rok en een truitje. Wat een verschil met gisteren. Ze huivert. Een kop sterke thee zal haar goed doen. Net of ze nog wat zweverig is van de slaaptablet.

Na het ontbijt, zo neemt ze zich voor, wil ze de kleren van Bert bij elkaar zoeken en op zolder wegbergen. Ze kan er niet tegen aldoor geconfronteerd te worden met alles wat herinnert aan de gezonde Bert. Het is zo'n schrijnend verschil met de man die een week geleden is gestorven.

De post brengt haar van haar stuk: nog meer rekeningen.

En straks komen de kosten van gisteren ook nog.

Nadenkend bekijkt Sabine de poststukken. Het dringt langzaam tot haar door dat ze zich bitter weinig bekommerd heeft om de financiële kant van hun huishouding. Bert beweerde altijd dat hij een rekentalent was. Sabine kreeg haar huishoudgeld, waar ze ruim van kon rondkomen. Omdat Bert schijnbaar graag de geldelijke kwesties regelde, bemoeide zij er zich zelden mee. Alleen als er grote uitgaven gedaan moesten worden. Een nieuwe wasmachine, 'n vakantie of een prijzig kledingstuk, dan wilde ze per se weten of het er af kon.

'En begin nu niet over je erfenis te dazen!' zei ze dan plagend.

Sabine legt de brieven naast haar bordje op de keukentafel. Vreemd, om trek te hebben. Nog vreemder om niet naar het ziekenhuis te hoeven.

De schelle bel van de telefoon stoort haar in haar gepeins.

Als het tante Marrie is die haar op de koffie noodt, zal ze de uitnodiging zeker afslaan.

Maar het is niet tante Marrie.

'Sabine, ik hoop dat ik je niet stoort... hoe is het?' De stem van schoonzus Ineke klinkt nerveus.

Hoe is het wat kun je daar nu voor antwoord op geven?

Sabine stelt haar gerust. Het is goed met haar. 'Stil vanbinnen, je weet wel, gewoon stil!'

Ineke zwijgt even. Op de achtergrond hoort Sabine gejeengel van de zieke kleuters, en ze haast zich te vragen hoe het gaat met de kleine patiënten.

De koorts zakt, maar vannacht hebben ze elkaar steeds wakker

gemaakt. Ze slapen op één kamer, je weet dat we boven niet veel ruimte hebben!

Ineke zegt het op een vreemde toon, haast nadrukkelijk. En dan opeens vlug, alsof ze snel van haar woorden af wil: 'We hebben allang in ons hoofd te gaan verhuizen. En nu kunnen we voordelig iets kopen, een collega van Wil gaat met pensioen. Hij bood ons zijn ruime woning aan. Geen makelaarskosten en zo. En eigenlijk wilden we erop ingaan.'

Sabine zucht. Wat kan haar in deze periode in vredesnaam de verhuizing van haar schoonfamilie schelen?

'Leuk voor je!' zegt ze beleefd. Geert-Willem loopt langs het raam en werpt een bescheiden blik naar binnen. Sabine steekt haar hand op. Verrast zwaait hij terug en duikt dan in zijn auto, die tegen de stoeprand geparkeerd staat.

Ineke zwijgt, als zoekt ze naar woorden.

'Eh... kunnen jullie het bedrag opbrengen?' informeert Sabine, om maar wat te zeggen.

Ineke beveelt een van haar kinderen zich rustig te houden.

Een zielig gejammer is het resultaat.

'Als we ruimer zouden komen te wonen, hebben de kinderen elk een eigen kamer, dat geeft op den duur meer rust in huis. Dat zegt de dokter ook. Ze zijn allebei nogal nerveus van aard, zie je!' Weer een gespannen zwijgen.

En dan opeens: 'Je vroeg of wij het kunnen opbrengen, de aankoop van het huis? Ja en nee. We hebben wel geld, maar we kunnen er niet over beschikken.'

Sabine zucht geluidloos. Als Ineke nu ook maar niet gaat zeuren over die schimmige erfenis van een oude vrouw die nauwelijks familie is en met wie ze zich zelden hebben bemoeid!

'Weet je, Wil heeft iemand een renteloze lening gegeven. Hij kon niet weten dat hij het zo snel terug wilde hebben. Daar zit het probleem.'

Sabine reageert onverschillig. Wil kan toch naar die persoon toestappen en de zaak uitleggen? Dan kan hij zijn geld terugvragen en die ander moet maar zien elders geld te lenen.

'Zoveel mans is Wil toch wel dat hij voor jou en de kinderen op durft komen?' informeert Sabine gemelijk. Hè, ze heeft toch last

van de nawerking van de slaappil. Vanavond wil ze gaan slapen zonder medicijn, dan maar wakker liggen tot de haan in de tuin van de achterburen gaat kraaien.

‘Dat kan nu juist niet!’ zegt Ineke benauwd.

En dan, plompverloren, roept ze: ‘Degene die het geleend heeft is... is er niet meer!’

Sabine recht haar rug, en als ze zegt: ‘Maar er is toch altijd wel een nabestaande!’ dan weet ze onder het uitspreken van die zin al, dat Ineke het al die tijd over Bert heeft gehad.

Ze krijgt geen antwoord en dringend roept ze: ‘Zeg het maar in één keer, Ineke. Het was Bert die geld bij jullie geleend heeft, nietwaar?’

Aan de andere kant van de lijn huilt Ineke zacht. Langzaam voelt Sabine de paniek in zich omhoogklimmen. Geld, Bert heeft zonder haar erin te kennen, geld geleend. Waarvoor, wanneer?

Met een klein stemmetje zegt Ineke: ‘Hij had een reuze tip van iemand. De een of andere belegging, en hij kon niet aan contanten komen. Ik weet het ook nog maar sinds gisteravond. We hebben een daverende ruzie gehad. En Wil zei dat Bert zeker was van een erfenisje. Zo gauw hij dat kreeg, zou hij het geld terugstorten. O ja, hij wilde ook binnen afzienbare tijd een zaak kopen bij jullie in het dorp. Ik vind het zo erg, Sabine. Maar ik wilde je vragen of het schikt dat we het geld binnen een paar maanden terugkrijgen. Ik wil je niet haasten, als ik maar zekerheid heb, zie je. Eh... Wil weet niet dat ik je hierover bel. Hij zou nijdig zijn. Maar ik doe het toch. Voor de kinderen, hè!’

Ontzet staart Sabine naar de telefoon. Alweer een probleem met geld. Alsof de hoge rekeningen die vanochtend met de post kwamen al niet erg genoeg waren. Ze krijgt niet eens de tijd om rustig de gebeurtenissen van de afgelopen weken te verwerken.

‘Natuurlijk zal ik zorgen dat jullie zo snel mogelijk dat bedrag terugkrijgen, Ineke. Hoe dan ook. Het zal allemaal wel in de administratie terug te vinden zijn, ik haal er wel een deskundige bij. Maar je moet van mij aannemen, dat Bert dit geheel buiten mij om heeft gedaan!’

Nu rebbelt Ineke erop los. Want ook Wil heeft haar niet ingelicht.

De beide broers hadden een band waar hun vrouwen buiten stonden.

‘Het zijn heel serieuze jongens, maar ergens hebben ze een tic als het om het gokelement in het leven gaat!’ briest ze.

Sabine denkt even over die woorden na. Ja, ze moet Ineke gelijk geven. Zelf leefde ze in de veronderstelling dat het een overdosis aan optimisme was, een soort aangeboren eigenschap die Bert tot bepaalde handelingen of uitspraken noopte.

Dan put Ineke zich uit in verontschuldigen. Of het nu allemaal wel gelegen komt. Kan Sabine heus het geld wel vrijmaken? Als het maar niet zo’n fors bedrag was.

‘En je moet me geloven, Sabine, als die verhuisplannen niet zo noodzakelijk waren, zou ik je nooit hebben lastig gevallen. Dat moet je van me aannemen. Ik zou niet graag zien dat onze verhouding door geld vertroebeld werd!’

Sabine stelt haar gerust. Maar haar gedachten zijn allesbehalve rustig. De cijfers van grote bedragen dansen voor haar ogen. Ziekenhuisrekeningen. Begraveniskosten. De hypotheek, de rente en aflossing van hun huis. En wie weet wat Bert uitgespookt heeft met het geld van zijn broer? Misschien wachten haar nog meer onaangename verrassingen.

‘Je hoort zo gauw mogelijk van me, Ineke. Praat er alsjeblieft normaal met Wil over. Deze dingen in het leven moeten bespreekbaar zijn. En als ik je een raad mag geven, uit ervaring: bemoei je met de financiële kant van je huishouding. Want je ziet het aan mij: ik weet van niks. Achteraf zeg je: dom, dom. En je hebt spijt indertijd niet beter te hebben nagedacht. Maar Bert kon zo overtuigend iets beweren. Ach, je begrijpt me wel, Ineke!’

Ja, dat doet het schoonzusje zeker. Want is haar eigen man niet net zo?

Sabine voelt zich opeens uitgeput. Ze tracht zo opgewekt mogelijk nog een paar zinnetjes te zeggen, en als ze de hoorn op het toestel heeft teruggelegd, strompelt ze duizelig naar de keuken. Met moeite dwingt ze zichzelf niet in paniek te raken.

Streng houdt ze zich voor dat het hebben van geldzorgen niets is in vergelijking met ziekte en dood.

Maar in haar hart kruipt een stille boosheid, die gericht is op

Bert. Hij heeft als een kind gehandeld. Bert! Maar staat zij niet bij hem in het krijt? Heeft zij hem wel datgene gegeven wat hij nodig had? Zijn liefde voor haar was onvoorwaardelijk. Wat gaf ze ervoor terug? Vriendschap. Loyaliteit.

En ze neemt zich voor alle lopende zaken tot in de puntjes af te wikkelen. Op Berts naam mag geen enkele smet rusten.

Ze zal tante Marrie en Geert-Willem in vertrouwen nemen. Al mocht Bert deze laatste niet zo graag. 'Hij kijkt naar jou op een manier die ik niet prettig vind, Sabine!' zei hij eens. Wat heeft ze hem uitgelachen.

Geert-Willem heeft wel wat anders aan zijn hoofd, was haar conclusie. Hij heeft lijdelijk moeten toezien hoe zijn vaders garage langzaam maar zeker achteruitging. De ene monteur na de andere werd ontslagen. Toen aan de rand van de dichtstbijzijnde stad in korte tijd een nieuwe garage uit de grond gestampt werd, verloor hun bedrijf de laatste klanten. Want zo goedkoop als die ander konden zij onmogelijk werken.

De dag na de sluiting overleed Geert-Willems vader aan een attaque. De zuster van zijn vader, de energieke en bij-de-tijdse tante Marrie, bood haar neef onderdak aan. Ze kunnen het prima samen vinden, die twee. Ze hebben dezelfde hobby's en gaan op in de dorpsgemeenschap.

Sabine herinnert zich vaagjes dat er onlangs gesproken werd over een nieuw bedrijf dat Geert-Willem wilde starten. Maar in verband met haar zorgen om Bert is het fijne ervan haar ontgaan. Ja, ja, Bert heeft beslist niet het zakelijk inzicht gehad waarover een man als Geert-Willem beschikt. Ze zal hem te hulp roepen om haar zaakjes uit te pluizen. Maar hij moet niet denken dat ze ooit toenadering zal zoeken op 't persoonlijke vlak. Vanaf nu zal er een nieuwe Sabine door het leven gaan. Eén die broodnuchter de moeilijkheden onder ogen zal zien. En zich nimmermeer laat betrekken in de emotionele problemen van anderen.

Gelukkig hoeft ze niet te zijn. Dat is een vaag begrip. Het bestaat niet: geluk. Wel, zo redeneert ze tegen zichzelf, een soort tevredenheid. En dankbaarheid voor de kleine dingen in het leven. Een vriendelijk woord van iemand van wie je het niet verwacht-

te. Een kopje koffie als je eraan toe bent. Een bosje bloemen in je lievelingsvaas.

Bloemen... gisteren waren er ook bloemen, en wat haatte ze de aanblik van de kunststukken.

Gisteren waren het nog pronkstukken, maar nu zullen ze verflenst zijn. En ze is er blij om.

Wat zei de dominee ook alweer? Nu gaan de bloemen nog dood. Eens, in de nieuwe schepping, zal alles tot zijn recht komen.

Woorden. Mooie zinnen en gedachten, waar ze best amen op zeggen kan.

Maar ze mist haar levensgezel zo erg.

En ze weet met zekerheid dat haar lievelingsvaasje voorlopig nog niet uit de kast gehaald wordt.

Diezelfde avond gaat Sabine, een stapel mappen onder haar arm, naar de burens.

Tante Marrie staart verwonderd naar haar buurvrouw.

‘Ik dacht: die komt hier wat kracht putten. Maar wat zie ik nou, lieve kind?’

Ze schudt een hinderlijke krul van haar voorhoofd en maakt verwonderde keelgeluidjes.

Sabine glimlacht. Tante Marrie is net een vrouw uit een advertentie, zoals ze daar staat. Een popperig schortje over haar keurige jurk. Oorbellen en ketting, beide even smaakvol, passen precies bij de kleur van haar japon. En aan haar smalle voeten draagt ze elegante slippers.

Ja, tante Marrie is sprekend een vrouw die reclame maakt, even een diepvriessnack opwarmt, de werkende vrouw met weinig tijd voor de inwendige mens.

‘Ik was net bezig met de vaat, maar ga jij vast naar de salon. Geert-Willem komt zo thuis. De krant ligt op tafel, en over een paar minuten is het nieuws op de tv.’

Sabine nestelt zich in een van de klassieke stoelen en bladert ongeïnteresseerd in het streekblad.

Automatisch leest ze de overlijdensadvertenties. Leeft mee met de nabestaanden. In gedachten is ze even bij opoe De Laat. Ze moet niet vergeten gauw bij het vrouwtje langs te gaan.

Marrie komt met de koffie en zet de tv harder. ‘Kun je dat wel

verdragen, Sabine? Ik zet hem zo weer af. Maar ik wil zo graag het nieuws horen. Ik moet bijblijven als wethouder, weet je!

Geert-Willem komt thuis, en zijn ogen lichten een moment op als hij de bezoeker ziet zitten.

Hij knikt haar warm toe. 'Ik zal je maar geen hand geven,' zegt hij grinnikend. Hij toont zijn door olie en vet bevuilde handpalmen en verklaart dat de auto van de burens aan de andere kant een onbegrijpelijke storing had.

Zo komt het gesprek op zijn plannen en Sabine verontschuldigt zich dat een en ander haar ontgaan is.

Ze praten zacht, want tante Marrie is zwaar verdiept in de problematiek van de Tweede Kamer. Ook het buitenlandse nieuws boeit haar intens.

Geert-Willems ogen stralen als hij Sabine toevertrouwt dat zijn plannen nu rond zijn.

'Je weet toch dat de oude school leeg komt te staan?'

Sabine knikt. Dat is haar niet ontgaan, want vanuit haar slaapkamer kan ze net zien hoever ze zijn met de bouw van de nieuwe school, vlak achter de kerk.

De gemeente heeft bepaald dat de school in de dorpskern gesitueerd moest worden. Ook de dorpsraad heeft zich ingezet voor de eisen van de bewoners. Ouders hebben geprotesteerd tegen de bouw van een school aan de rand van het dorp. Al is het verkeer niet zo intensief als in een stad, toch is het gunstiger voor de jeugd als ze geen lange afstanden hoeven af te leggen.

De gemeente wilde eerst de beschikbare grond gebruiken voor een winkelcentrum en een dorps huis. Want ook van overheidswege is bepaald dat de zaken die niet in het centrum liggen, beter verhuizen kunnen naar de dorpskern.

Er bleek geen geld genoeg voor alle objecten. Zodoende vervielen de plannen voor het dorps huis. De school werd op de daarvoor bestemde grond gezet en ook voor een winkelgalerij zal er nog voldoende ruimte over zijn.

Tante Marrie zet de tv af. 'Je moest toch zien dat jij je winkelplannetjes ook door liet gaan, Sabine. Je bent te jong om te gaan rentenieren!'

Geert-Willem herhaalt zijn vraag: 'Je weet toch dat de oude

school leeg komt te staan? Men wil hem afbreken en in de toekomst zal daar dan het dorps huis gezet worden. Niet ver van de kerk, zodat er ook nevenactiviteiten kunnen plaatsvinden. De kinderkerk, bijeenkomsten en vergaderingen. Want de kerkzalen zijn ook niet al te groot. Maar goed, dat is nog toekomstmuziek. Wel, nu vinden een paar lui uit de dorpsraad het jammer dat die school daar zo lang onbeheerd zal staan. Je kunt op je vingers natellen dat binnen een paar weken alle ruiten ingegooid zullen zijn. Wie weet wat de lieve jeugd er gaat uitspoken. Misschien wordt het gebouw wel gekraakt.

Tegenwoordig moet je op alles voorbereid zijn, Wel, het blijkt dat enkelen die over pak-weg een jaartje in het nieuw te bouwen winkelcentrum zullen trekken en al optie op een pand hebben, maar wat graag eerder zouden willen starten dan mogelijk is. Bovendien worden jonge ondernemers enorm gestimuleerd door de overheid, dat weet je. Wel, om daarvan te profiteren heeft de dorpsraad bedacht dat we bij de gemeente een plan kunnen aankaarten tijdelijk te starten in het schoolgebouw, wanneer dit omstreeks augustus is verlaten. Ik zelf heb al toestemming gevraagd om in het gymnastieklokaal achter de school te mogen beginnen met een garage!

Sabine staart Geert-Willem met open mond aan. Een garage? En hoe komt hij aan het geld. Hoe durft hij te beginnen terwijl hij zoveel narigheid in deze branche heeft beleefd?

Ze ordent haar papieren, om hem niet aan te hoeven zien.

Ze vindt het niet nodig dat hij aan haar gezicht kan zien dat ze zijn plannen niet veel kans geeft.

Tante Marrie lacht haar lachje, waarvan iemand die haar niet kende zou denken dat het gemaakt was. Maar Sabine weet dat haar buurvrouw in het dagelijks leven nu eenmaal een toneeltype is.

'Hij is nog niet uitgepraat, lieve kind!' zegt ze genietend. En dan vertelt Geert-Willem dat hij een modern soort garage wil beginnen. Een doe-het-zelf-bedrijfje. De klanten kunnen daar onder zijn leiding knutselen aan hun eigen wagens. Met het beste gereedschap en in hun eigen tijd. Dit drukt de kosten voor de autobezitters enorm. Ze leren bovendien ook heel wat. En de

controle is steeds voor rekening van de garage-eigenaar. Sabine schudt haar hoofd over dit nieuwtje. 'Ik gun je van harte succes, Geert-Willem. Werkelijk waar. En eerlijk gezegd lijkt het me geschikter dan dat je een klassiek soort bedrijf zou beginnen.' Ja, ze is jaloers op dit initiatief. Kon ze zelf ook maar haar wensen verwezenlijken. Als ze naar haar papieren kijkt knijpt de angst haar de keel dicht. Want wat zal ze straks allemaal ontdekken? Wat zal ze te horen krijgen? Ze heeft een onvoorwaardelijk vertrouwen in het zakelijk inzicht van Geert-Willem. Wat zou Bert zeggen als hij dit nog kon weten. Het zou hem een kwelling zijn: Sabine die hulp zoekt bij haar buurman om wegwijs te worden in hun administratie.

Geert-Willem is uitgepraat, hij wijst met zijn halfllege koffiekop naar de tafel. 'Vertel het maar Sabine, waarmee kan ik je van dienst zijn?'

Even aarzelt ze nog. Maar dan weet ze met zekerheid dat ze er zelf toch niet uitkomt. En ze voelt het als een verraad aan Bert.

Zacht, en met gebogen hoofd zegt ze: 'Ik vrees, Geert-Willem, dat ik diep in de problemen zit. Ik heb geldzorgen. Voordat ik andere hulp ga inroepen, wil ik graag dat jij onze... mijn boekhouding doorlicht. Dat wil je toch wel, Geert-Willem?'

Zeker, hij wil niets liever dan dat. Nou ja, niets is zo'n groot woord. Alles wat Sabine nader tot hem brengt, zal hij aangrijpen. Zelfs vervelende karweitjes. Met de stapel mappen gaat hij aan de grote tafel zitten. En hij kan er niets aan doen dat zijn stem warm klinkt: 'Natuurlijk, Sabine. Op mij kun je toch altijd rekenen?'

HOOFDSTUK 3

De toekomst ziet er voor Sabine nog zorgelijker uit dan ze vermoed heeft. Dat er hoge ziekenhuis- en doktersrekeningen zouden komen, wist ze al voor het sterven van haar man. Ook vreesde ze reeds lange tijd dat haar plannen om een winkel te beginnen, weinig kans van slagen zouden hebben.